

KESKI-
SUOMEN
HYVINVOINTI-
ALUE

Sairaala Nova

Sosiaalityön yksikkö

LIIKUNTAVAMMAISEN LAPSEN SOSIAALITURVA JA KUNTOUTUS 2024

Sosiaalityöntekijä Juhani Luotola
puh: 014-2691755
email: juhani.luotola@ksshp.fi

Sisällysluettelo

1 TERVEYDENHUOLTOON JA LÄÄKKEISIIN LIITTYVÄT MAKSUT.....	3
1.1 Sairaalamaksut	3
1.2 Lääkekorvaukset	3
2 LIIKUNTAVAMMAISTA LASTA TUKEVAT ETUUKSET JA LÄÄKINNÄLLINEN KUNTOUTUS	4
.....	4
2.1 Alle 16-vuotiaan vammaistuki	4
2.2 Lääkinnällinen kuntoutus	5
3 LIIKUNTAVAMMAISEN LAPSEN PERHEELLE SUUNNATUT ETUUKSET	6
3.1 Erityishoitoraha	6
3.2 Matkakustannukset ja taksimatkat	6
3.3 Yöpymisraha	6
3.4 Veronmaksukykyyn alentumisvähennys, autovero ja ajoneuvovero.....	8
3.5 Liikkumisesteisen pysäköintitunnus	8
3.6 Omaishoidontuki	8
4 SOSIAALITOIMEN TARJOAMAT PALVELUT	9
5 LISÄTIETOA TARJOAVAT TAHOT	9

1 TERVEYDENHUOLTOON JA LÄÄKKEISIIN LIITTYVÄT MAKSUT

1.1 Sairaalamaksut

Alle 18-vuotiailta peritään sairaalan hoitopäivämaksu, joka on **54,60 € / vrk**. Maksu peritään osastohoidosta enintään 7 päivän ajalta vuodessa, jonka jälkeen hoito on perheelle maksutonta. Poliklinikkamaksua ja päiväkirurgian käyntimaksua ei asiakasmaksulain muutoksen 1.7.21 jälkeen peritä alle 18-vuotiailta.

Maksukatto vuodessa on **762 €**. Maksukattoon lasketaan toisen huoltajan ja hänen alle 18-vuotiaiden huollettaviensa terveydenhuollon maksut. Potilaan (huoltajan) tulee itse seurata maksujen kertymistä. Maksukaton täyttymisen jälkeen asiakas saa ns. "vapaakortin" siitä julkisen terveydenhuollon yksiköstä, jossa hän on maksukaton täytyessä ollut hoidossa.

Tietosuoja- ym. systä terveydenhuolto ei pysty seuraamaan potilaan ja tämän perheen maksujen karttumista, vaan maksukaton valvonta on potilaan (ja lasten kyseessä ollen heidän huoltajiensa) vastuulla. Potilaalla on oikeus saada liikaa suoritettuja maksut takaisin. Vaatimus liikaa suoritettujen maksujen palauttamisesta on tehtävä viimeistään seuraavan kalenterivuoden aikana.

1.2 Lääkekorvaukset

Sairausvakuutus korvaa joko kokonaan tai osittain lääkärin sairauden hoitoon määräämän lääkkeen hinnan. Korvausluokkia on kolme: **peruskorvaus 40 %**, **alempi erityiskorvaus 65 %** ja **ylempi erityiskorvaus 100 %**. Vuoden 2016 alusta yli 18-vuotiaille otettiin lääkekorvauksissa käyttöön 50 € ns. alkuomavastuu. Se ei koske alle 18-vuotiaita potilaita.

Lääkekuluissa, jotka asiakas itse joutuu maksamaan, on kalenterivuodessa euromääräinen yläraja (ns. lääkekatto), joka on **626,94 €** vuonna 2024. Vuotuisen omavastuuosuuden täytyttyä asiakas maksaa jokaisesta korvattavasta lääkkeestä 2,50 €. Lääkekaton ulkopuolelle jäävät sellaiset lääkkeet, joille ei ole vahvistettu hintaa, samoin ilman lääkärin määräystä ostetut lääkkeet.

2 LIIKUNTAVAMMAISTA LASTA TUKEVAT ETUUDET JA LÄÄKINNÄLLINEN KUNTOUTUS

2.1 Alle 16-vuotiaan vammaistuki

Alle 16-vuotiaan vammaistuki on tarkoitettu pitkäaikaisesti sairaalle tai vammaiselle lapselle. Sen tavoitteena on tukea sairauden tai vamman vuoksi säännöllistä hoitoa ja / tai kuntoutusta tarvitsevan lapsen päivittäistä elämää. Vammaistukea voi saada lapsi, joka tarvitsee tavanomaista enemmän hoitoa ja huolenpitoa vähintään 6 kuukauden ajan. Vammaistukea ei myönnetä, mikäli lapsen sairaus tai vamma ei rajoita lapsen jokapäiväistä elämää ja hänen toimintakykynsä on ikätasoa vastaavaa.

Sairauden tai vamman diagnoosi ei pelkästään ratkaise lapsen oikeutta vammaistukeen. Sairauden diagnoosi ei myöskään määrittele yksinään hoitotuen saamista tai sen suuruutta. Päätös tehdään yksilöllisesti jokaisen lapsen kohdalla ja siinä otetaan huomioon, kuinka paljon hoitoa ja huolenpitoa lapsi tarvitsee. Vanhempien hakemuslomakkeessa antamilla tiedoilla on hyvin suuri merkitys.

Tavanomaista suurempana rasituksena ja sidonnaisuutena voidaan nähdä esim. vanhempien tavanomaisesta poikkeava sidonnaisuus lapsensa hoitoon (mm. tutkimus- ja terapiakäynneistä huolehtiminen, lapsen ikätasoa suurempi avun tarve päivittäisissä toiminnoissa, kohtausten seuranta, lääkitys tai lapsen motorisen kehityksen erityispiirteiden huomioiminen päivittäisissä toiminnoissa). Alle kolmivuotiaiden kohdalla hoidon tarpeen ja sidonnaisuuden arviointi on vaikeaa, koska kaikki pienet lapset tarvitsevat paljon huolenpitoa.

Taloudellisessa rasituksessa huomioidaan kaikki ne kustannukset, jotka johtuvat lapsen sairaudesta / vammasta niiltä osin, kuin vanhemmat ne itse maksavat. Tällaisia ovat esim. kuntoutuksesta aiheutuvat kustannukset, jos

vanhemmat maksavat itse lääkärin suositteleman lapsen terapian.

Alle 16-vuotiaan vammaistuki on porrastettu kolmeen ryhmään: perusvammaistukeen, korotettuun vammaistukeen ja ylimpään vammaistukeen. Kela on ohjeistanut vammaistuen myöntökriteerejä Etuusohteessaan Alle 16-vuotiaan vammaistuki luvussa [1.4.4.3 CP-vamma \(G80\)](#). Seuraava teksti on ohjeen päivityksen 21.6.2023 mukainen.

Ei vammaistukea

Lapsella ei ole oikeutta vammaistukeen, jos lapsi selviää arkipäivän toiminnoissaan ikätasonsa mukaisesti eikä kuntoutuksesta aiheudu ylimääräistä työtä ja vaivaa.

Perustuki

Lapsella on oikeus perustukeen, jos hän tarvitsee ikätasosta poikkeavaa apua, tukea tai ohjausta arkipäivän toiminnoissaan. Lisäksi lapsi saattaa tarvita fysioterapeuttisia tai sitä vastaavia harjoitteita vähintään viikoittain.

Korotettu tuki

Lapsella on oikeus korotettuun tukeen, jos hän tarvitsee päivittäin ikätasostaan poikkeavaa ja huomattavasti aikaa vievää apua arkipäivän toiminnoissaan ja / tai erilaisia kuntoutustoimenpiteitä.

Ylin tuki

Lapsella on oikeus ylimpään tukeen, jos hänellä on ylä- ja alaraajoissa huomattavassa määrin jäykkyyttä, lihasheikkoutta tai tahdottomia liikkeitä, minkä vuoksi lapsi tarvitsee toisen henkilön jatkuvaa, vaativaa ja lähes ympärivuorokautista, apua ja valvontaa. Lapsella voi CP-vamman lisäksi olla esimerkiksi kehitys- tai aistivamma.

Alle 16-vuotiaan vammaistuen määrä on 1.1.2024 alkaen:

- Perusvammaistuki 108,89 €/kk
- Korotettu vammaistuki 254,10 €/kk
- Ylin vammaistuki 492,71 €/kk

Alle 16-vuotiaan vammaistukea haetaan lomakkeella [Alle 16-vuotiaan vammaistuki EV 258 \(pdf\)](#). Tuen jatko- ja korotushakemus tehdään samalla lomakkeella. Jatkohakemus on tehtäväviimeistään puolen vuoden kuluessa edellisen vammaistukijakson päättymisestä.

Hakemus voidaan lähettää sähköisesti Kelaan OmaKelassa seuraavasti:

1. Tallenna täytetty hakemuslomake laitteellesi. Hakemuksen täytyy olla pdf-muodossa.
2. [Kirjaudu OmaKelaan](#). Siirry kohtaan Asioi toisen henkilön puolesta.
3. Siirry kohtaan Tee hakemus. Valitse Vammaistuet ja alle 16-vuotiaan vammaistuki- tee hakemus.
4. Lisää hakemus laitteeltasi ja paina Lähetä.
5. Kun lähetät hakemuksen OmaKelassa, sitä ei tarvitse allekirjoittaa.
6. Liitä hakemukseen lapsen nykyistä terveydentilaa kuvaava lääkärinlausunto C tai muu vastaava lääketieteellinen selvitys (esim. B-lausunto). Lausunto saa olla enintään 6 kuukautta vanha.
7. Lähetä liitteet OmaKelassa sen jälkeen, kun olet lähettänyt hakemuksen. Jos liitteet ovat paperilla, voit ottaa niistä kuvan tai skannata ne.

Alle 16-vuotiaan vammaistukihakemuksen voi edelleen postittaa Kelaan myös paperilomakkeena. Vammaistukea voi tarvittaessa hakea takautuvasti puolen vuoden ajalta. Se myönnetään joko määräajaksi tai kunnes lapsi täyttää 16 vuotta.

Vammaistuki on verotonta tuloa, eikä sen saaminen riipu perheen muista tuloista tai varallisuudesta. Sen saamista eivät myöskään estä muut etuudet tai korvaukset. Vammaistukea voidaan maksaa myös riippumatta siitä, onko lapsi päivä- tai kotihoidossa.

Kelan vammaistukipäätöksestä voi valittaa sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnalle. Ohjeet valituksen / muutoksenhaun tekemisestä on aina liitetty päätökseen. Valituksen käsittelyaika muutoksenhakulautakunnassa saattaa olla pitkä. Joskus kielteisissä ratkaisuissa uusi hakemus on hyödyllisempi vaihtoehto.

2.2 Lääkinnällinen kuntoutus

Lääkinnällisellä kuntoutuksella pyritään parantamaan ja ylläpitämään lapsen fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyä. Lääkinnälliseen kuntoutukseen kuuluvat esim. erilaiset terapiat, kuten puhe-, fysio- ja toimintaterapia, apuvälinehuolto, sopeutumisvalmennus ja kuntoutusohjaus. Lääkinnällistä kuntoutusta järjestävät ja kustantavat kunnallinen terveydenhuolto ja Kela. Lääkinnällisenä kuntoutuksena alle 18-vuotiaille järjestettävät palvelut ovat maksuttomia. Terveydenhuollolla on näiden palvelujen pääasiallinen järjestämistä vastuu. Lääkinnällisestä kuntoutuksesta laaditaan julkisessa terveydenhuollossa aina kuntoutussuunnitelma yhdessä lapsen ja hänen vanhempiensa kanssa. Usein suunnitelma kirjoitetaan lääkärinlausuntoon B. Lisäksi Kelan vaativaa lääkinällistä kuntoutusta haettaessa tarvitaan vanhempien täyttämä kuntoutushakemus ([KU 104](#)).

Kela voi järjestää vaativaa lääkinällistä kuntoutusta lapselle, jolla on sairauten tai vammaan liittyvä suoritus- ja osallistumisrajoite, joka aiheuttaa huomattavia vaikeuksia osallistumisessa ja suoriutumisessa kotona, päiväkodissa tai koulussa.

Perhe- ja sopeutumisvalmennuskursseilla pyritään tukemaan sekä vammaista lasta itseään että hänen vanhempiaan ja sisarusiaan vammasta johtuvissa uusissa ja haastavissa tilanteissa. Kursseiden tavoitteena on edistää vammaisen lapsen ja hänen perheensä sosiaalista toimintakykyä antaa mahdollisuus keskustella vammaisuudesta ja sen aiheuttamista tunnoista lisätä tietoa vammaan tai sairauteen liittyen

Perhe- ja sopeutumisvalmennuskursseja järjestävät mm. potilasjärjestöt kuten CP-liitto sekä kuntoutuslaitokset. Kursseiden rahoituksesta vastaavat pääosin Kela ja Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus Stea. Kelan järjestämiä kursseja voi hakea Kelan [kuntoutuskurssihaun](#) kautta. Hakusanaksi voi laittaa ”CP-oireyhtymä tai muu synnynnäinen liikuntavammaisuus”.

Kelan kautta voi hakeutua myös moniammatilliseen yksilökuntoutukseen. Yksilökuntoutuksen tavoitteena on turvata ja parantaa asiakkaan toimintakykyä. Kuntoutus on tarkoitettu alle 18-vuotiaille lapsille ja nuorille, joilla on pitkäaikaissairauten tai vammaan liittyviä kehityshaasteita, jotka kuormittavat lapsen ja perheen arkea. Lapsille ja nuorille Kela järjestää neurologisten sairauksien ja yleissairauksien yksilökuntoutusta. Kuntoutusjaksot on tarkoitettu koko perheelle ja niiden enimmäispituus on 10-15 vrk/vuosi ja ne toteutetaan n. 5 vrk:n mittaisina jaksoina.

3 LIIKUNTAVAMMAISEN LAPSEN PERHEELLE SUUNNATUT ETUUDET

3.1 Erityishoitoraha

Erityishoitorahaa maksetaan alle 16-vuotiaan lapsen vanhemmille ansionmenetyksen korvauksena silloin, kun hän osallistuu lääkärin määräämänä lapsensa hoitoon ja on estynyt tekemästä omaa työtään, eikä saa lapsen hoidon ajalta palkkaa

Erityishoitorahaa ei makseta silloin, kun vanhemmat ovat vuosilomalla tai muulla (palkallisella) vapaalla työstään. Kotiäidit ja -isät sekä päätoimiset opiskelijat voivat myös olla oikeutettuja erityishoitorahaan.

Vanhemman osallistuminen lapsensa hoitoon voi tapahtua

- sairaalan poliklinikalla tai osastolla

- kuntoutus- tai sopeutumisvalmennuskursseilla
- poliklinikka- tai osastohoitoon liittyvässä kotihoidossa.

Sairaala- tai sairaalan poliklinikkahoidossa olevien alle 7-vuotiaiden lasten vanhemmilla on oikeus saada erityishoitorahaa kaikissa sairaustapauksissa, kun lääkäri pitää vanhempien osallistumista hoitoon ja kuntoutukseen tarpeellisena. Sairaala- tai sairaalan poliklinikkahoidossa olevien 7-15 -vuotiaiden ja alle 16 -vuotiaiden kotihoidossa olevien lasten vanhemmat voivat saada erityishoitorahaa, jos lapsen sairaus on vaikea. Vanhemman edellytetään osallistuvan lapsen hoitoon tai kuntoutukseen lähes koko päivän (väh. 6 tuntia). Myös matka-aika otetaan tässä huomioon.

Erytishoitoraha on sairausvakuutuksen päivärahan suuruinen (vähintään 31,99 €) ja verollinen. Sitä maksetaan yleensä vain toiselle vanhemmalle kerrallaan ja yleensä enintään 60 arkipäivältä saman sairauden perusteella, mutta erityisin perustein myös pitemmältä ajalta. Enimmäisaika lasketaan erikseen sairaalahoidon ja kotihoidon perusteella.

Erytishoitorahaa ei makseta samanaikaisesti eräiden muiden etuuksien kanssa. Näitä ovat esim. työttömyyskorvaus, äitiys-, isyys- ja vanhempainraha sekä sairauspäiväraha.

Erytishoitorahaa haetaan Kelalta (lomake SV 89) ja sen liitteeksi tarvitaan lääkärintodistus (D-todistus). Hakemus on mahdollista tehdä joko sähköisesti OmaKelan kautta tai täyttämällä, tulostamalla ja lähettämällä lomake SV 89 Kelaan. Haku-aikaa on takautuvasti neljä kuukautta.

3.2 Matkakustannukset ja taksimatkat

Sairausvakuutuksen perusteella korvataan potilaan matkat tutkimukseen, hoitoon ja kuntoutukseen omavastuun 25 € (yhteen suuntaan) ylittävältä osalta. Tämä koskee myös apuvälineen hankkimiseen ja sovittamiseen liittyviä matkoja. Tarvittaessa korvataan myös saattajan matkat. Jos itse maksettavaksi jääneet potilaskohtaiset matkakustannukset ylittävät kalenterivuoden aikana 300 €, ylittävä osa korvataan kokonaan. Omavastuun täyttymistä on potilaan itsensä seurattava.

Kela korvaa matkakustannukset halvimmalla kulkuneuvon mukaisesti. Erytiskulkuneuvon (taksi, oma auto tms.) käyttö on perusteltua terveydellisistä syistä, jotka arvioi lääkäri tai liikenneolosuhteiden vuoksi. Liikenneolosuhteet (esim. linja-autoyhteyksien puute) asiakas selvittää Kelan toimiston kanssa. Alle 200 km:n yhdensuuntaisilla matkoilla oma auto katsotaan halvimmaksi kulkuneuvoksi, jolloin terveydenhuollosta annettavaa todistusta ei tarvitse Kelaan toimittaa, vaan tuolloin riittää pelkkä hakemus. Matkakustannuksia haetaan Kelalta [lomakkeella SV 4](#). Haku-aikaa on puoli vuotta takautuvasti. Oman auton käytöstä Kela maksaa korvausta 0,33 €/km.

Potilaalla on mahdollisuus saada terveydentilansa tai sairautensa vuoksi terveydenhuollon ammattihenkilön antama todistus (SV 67) esim. taksimatkaa varten. Todistus voidaan kirjoittaa kertamatkalle, määräajalle (esim. jotain suunniteltua hoitojaksoa varten) tai toistaiseksi. Pitemmän aikaa voimassa oleva SV 67 todistus kannattaa pyytää esim. monivammaiselle lapselle, jolla on paljon hoito-, tutkimus- ja kuntoutuskäyntejä.

Kelan korvaamien taksimatkojen tilausjärjestelmä muuttui 1.1.2022. Jos potilaalla on oikeus Kelan korvaamaan taksimatkaan (terveydentila tai puutteelliset liikenneolosuhteet), taksi pitää tilata **maakunnallisesta tilausnumerosta** joita Kelan suorittaman kilpailutuksen jälkeen on kaikilla alueilla kaksi. Tällöin potilas saa matkakorvauksen heti taksissa ja maksaa matkastaan enintään 25 euron omavastuun. Jos taksi tilataan muulla tavoin, ei Kela korvaa matkaa.

Keski-Suomen maakunnan alueella Kela taksi tilataan numerosta 0800 414608 (Taksi Helsinki Oy) tai 0800 02183 (Menevä Oy).

Matkakustannusten takautuva haku-aikaa on 6 kuukautta. Suurten matkakustannusten vuosiseurannassa on korvauksia haettava alkuvuoden matkoista 6 kuukauden kuluessa matkan tekemisestä, vaikka asiakas ei saisikaan suoraan korvattavana vielä lainkaan korvausta!

3.3 Yöpymisraha

Kela voi maksaa yöpymisrahaa enintään 20,18 €/vrk vanhemmalle, joka joutuu yöpymään potilashotellissa tai muussa maksullisessa majoituksessa lapsen sairaalassaolon vuoksi. Yöpymisrahassa ei ole omavastuusuutta. Yöpymisrahaa voidaan hakea samassa yhteydessä kuin matkakustannuksia esim. lomakkeella [SV 4](#). Majoitusliikkeen kuitti on liitettävä hakemukseen.

3.4 Veronmaksukyvyyn alentumisvähennys, autovero ja ajoneuvovero

Veronmaksukyvyyn alentumisvähennyksen voi saada, jos verovelvollisen maksukyky on hänen ja hänen perheensä käytävissä olevat tulot ja varallisuus huomioiden alentunut jonkin poikkeuksellisen tapahtuman vuoksi. Näitä ovat esimerkiksi elatusvelvollisuus, työttömyys ja sairaus.

Jos veronmaksukyvyyn alentumisvähennystä vaaditaan pelkästään sairauskulujen perusteella, omien ja perheenjäsenten yhteenlaskettujen sairauskulujen on oltava vähintään 700 euroa, ja niiden on oltava samalla vähintään 10 % verovelvollisen puhtaiden ansio- ja pääomatulojen yhteismäärästä. Vähennys on harkinnanvarainen, vaikka nämä edellytykset täytyisivätkin. Harkintaan vaikuttavat omat sekä puolison tulot ja varat. Vähennys on enintään 1 400 euroa. Vähennysvaatimus on perusteltava, mutta mahdolliset menotositteet tulee nykyisin säilyttää itse. Lisätietoja verottajalta osoitteesta vero.fi ja Veronmaksajain keskusliitosta osoitteesta veronmaksajat.fi.

Autoveron palautus

Autoverolaki (777/2020) muuttui 1.1.2021 alkaen seuraavasti: aikaisempi autoveron palautus (51 §) muuttui vamman perusteella tehtäväksi palautukseksi ja autoveron huojennus (50 §) muuttui erityisestä syystä myönnettäväksi palautukseksi. Nämä molemmat autoveroa koskevat perusteet on sisälletty autoverolain 26 pykälään.

Autoverolain 26 §:n mukaan vammaiselle henkilölle voidaan vamman perusteella myöntää palautusta ensimmäistä kertaa rekisteröitävän auton hintaan sisältyvästä autoverosta seuraavin edellytyksin:

Henkilön liikunta- tai näkövammasta aiheutuva pysyvä haitta-aste on vähintään 80 % ja auto tulee henkilökohtaiseen käyttöön.

Henkilön invaliditeetista aiheutuva pysyvä haitta-aste on vähintään 60 %, ja ajoneuvon hankinta on olennaisen tarpeellinen työn tai ammattiin valmistumista varten tapahtuvan opiskelun vuoksi.

Palautettavan veron määrä on näissä tapauksissa enintään 3 770 euroa. Mikäli henkilö tarvitsee automaattivaihteisen auton 4 980 euroa.

Henkilön liikuntakyky alaraajojen puuttumisen tai toiminnan vajavuuden vuoksi on siten alentunut, että pysyvä haitta-aste on vähintään 40 % ja auto on olennaisen tarpeellinen työn tai ammattiin valmistumista varten tapahtuvan opiskelun vuoksi. Tällöin autoverosta palautetaan 60 %, kuitenkin enintään 2 460 euroa.

Jos hakija ei täytä kaikkia autoveron palautuksen ehtoja, voidaan hakea **harkinnanvaraista palautusta** (aikaisempi autoveron huojennus). Palautus voidaan joissakin tilanteissa myöntää myös auton omistajalle toisen henkilön vamman perusteella.

Palautus voidaan myöntää, jos sitä pidetään painavista syistä kohtuullisena. Harkinnassa otetaan huomioon esimerkiksi oman tai perheenjäsenen vamman tai sairauden laatu ja sen vaikutus liikkumiseen auton tarpeellisuus perheen taloudellinen tilanne.

Hakuprosessi vamman perusteella tai erityisestä syystä haettavalle autoveron palautukselle on kaksiosainen. Ensin pitää hakea päätös oikeudesta autoveron palautukseen. Jos päätös on myönteinen, hakija voi jättää erillisen hakemuksen autoveron palautuksesta. Palautusta on haettava kuuden kuukauden kuluessa auton rekisteröintipäivästä. Päätöstä autoveron palauttamisesta voi hakea myös ennen kuin auto on rekisteröity invalidin nimiin. Sitä voi hakea myös jo ennen auton hankkimista.

Autoveronpalautushakemuksen voi tehdä sähköisesti Omaverossa, josta kautta lisätään myös hakemuksen liitteet. Hakemuksen liitteet ovat osittain erilaiset riippuen siitä haetaanko palautusta vamman vai erityisen syyn perusteella. Vaihtoehtoisesti voi täyttää paperihakemuksen (verohallinnon lomake 12171) joka lähetetään osoitteeseen:

Verohallinto/Autoverotus, PL 20, 00052 VERO

Päätökseen tyytymätön voi hakea oikaisua päätöksen tehneeltä viranomaiselta. Veron määräämistä tai palauttamista koskeviin päätöksiin on haettava ensin muutosta oikaisuvaatimuksella.

Vapautus ajoneuvoveron perusverosta

Vapautus myönnetään henkilölle, jolle on vammaisuuden perusteella myönnetty autoverolain 26 §:n mukainen autoveronpalautus vamman tai erityisen syyn perusteella tai tieliikennelain 28 b §:n tarkoittama vammaisen pysäköintilupa. Hakemuksen voi tehdä Traficomin sähköisessä palvelussa. Erillistä hakemusta ei tarvita, mikäli henkilöllä on ajoneuvorekisterissä merkintä autoveronpalautuksesta.

Jos hakija ei voi käyttää sähköistä asiointia eikä asioida Ajovarmassa tai jos pysäköintitunnus on poliisin myöntämä, vapautusta voi hakea Traficomille postitettavalla lomakkeella. Hakemukseen on liitettävä jäljennös pysäköintitunnuksesta. Vapautushakemus postitetaan liitteineen osoitteeseen: Liikenne- ja viestintävirasto Traficom, PL 320, 00059 TRAFICOM tai sähköpostitse kirjaamo@traficom.fi

Invalidiliiton sivuilla on ohjeita autoveron palautuksesta vammaiselle henkilölle.

3.5 Liikkumisesteisen pysäköintitunnus

Liikkumisesteisen pysäköintitunnus voidaan myöntää joko vammaiselle henkilölle tai vaikeasti vammaisen henkilön kuljetusta varten. Pysäköintitunnus haetaan Ajovarman toimipisteestä tai sähköisellä lomakkeella Traficomin nettisivuilta. Tunnusta varten tarvitaan lääkärinlausunto. Uusi tunnus ja aikaisemman luvan uudistaminen maksaa 22 euroa.

Liikkumisesteisen pysäköintitunnuksen myöntämisperusteisiin ei ole tullut muutoksia. Tunnus myönnetään hakijalle, jolla on tunnuksen saannin edellytykset täyttävä haitta. Tällä tarkoitetaan:

Sairaudesta, viasta tai vammasta johtuva haitta estää henkilöä itsenäisesti kävelemästä ja tästä liikkumista vaikeuttavasta sairaudesta, viasta tai vammasta johtuva haitta kuuluu vähintään haittaluokkaan 11 (Työtapaturma- ja ammattitautilaki 459/2015, 84§).

Jos vammaisuus aiheutuu heikentyneestä näöstä, on näöntarkkuuden oltava paremmassa silmässä enintään 0,1, tai näkökyky kokonaisuudessaan arvioiden on vähintään haittaluokan 17 mukainen.

Vaikeasti vammaisen henkilön kuljettamista varten tunnus voidaan myöntää, jos kuljetettavalla on säännöllinen tai usein toistuva kuljetustarve eikä hän selviydy kuljetuksen jälkeen ilman saattajaa.

3.6 Omaishoidontuki

Hyvinvointialue voi maksaa omaishoidontukea vammaista tai pitkäaikaisesti sairasta lasta hoitavalle omaiselle. Sen tavoitteena on mahdollistaa lapsen kotona tapahtuva hoito. Tuen suuruus riippuu lapsen tarvitseman hoidon ja avun määrästä sekä hoidon sitovuudesta ja vaativuudesta.

Omaishoidon tuki on kokonaisuus, joka sisältää hoidettavalle annettavat tarvittavat palvelut sekä omaishoitajalle annettavan hoitopalkkion, vapaan ja omaishoitoa tukevat palvelut.

Omaishoidon tuen saaminen edellyttää, että hyvinvointialue ja hoitaja tekevät hoidosta sopimuksen, johon liittyy hoito- ja palvelusuunnitelma. Omaishoitajana voi toimia muukin hoidettavalle läheinen henkilö kuin hoidettavan omainen. Omaishoitajalle maksettavan hoitopalkkion vähimmäismäärä on 461,99 € kuukaudessa vuonna 2024. Jos hoitaja on estynyt tekemästä ansiotyötä hoidollisesti raskaan siirtymävaiheen aikana,

hoitopalkkio on vähintään 923,99 € kuukaudessa. Edellytyksenä tällöin kuitenkin on, ettei hoitajalla ole vastaavalta ajalta oikeutta sairausvakuutuslain mukaiseen erityishoitorahaan tai vuorotteluvapaalain mukaiseen vuorottelukorvaukseen. Hoitopalkkio on veronalaista tuloa. Hyvinvointialue voi harkintansa mukaan maksaa myös laissa mainittuja minimejä suurempiakin hoitopalkkioita.

Hyvinvointialueen kanssa sopimuksen tehneelle hoitajalle kertyy työstään työeläketurva. Hyvinvointialue huolehtii omaishoitajan tapaturmavakuutuksesta. Hoito- ja palvelusuunnitelmassa määritellään hoidettavalle annettavien palvelujen lisäksi myös hoitajalle suunnatut omaishoitoa tukevat palvelut.

Omaishoitajalla on lain mukaan oikeus pitää vapaata vähintään kolme vuorokautta sellaista kalenterikuukautta kohti, jonka aikana hän on yhtäjaksoisesti tai vähäisin keskeytyksin sidottu hoitoon ympärivuorokautisesti tai jatkuvasti päivittäin. Sidonnaisuus katsotaan ympärivuorokautiseksi siitä huolimatta, että hoidettava viettää säännöllisesti vähäisen osan vuorokaudesta kotinsa ulkopuolella käyttäen sosiaali- tai terveyspalveluja taikka saaden kuntoutusta tai opetusta. Hyvinvointialue huolehtii hoidon järjestämisestä lakisääteisen vapaan ajaksi. Omaishoitajan vapaan tai muun poissaolon aikainen sijaishoito on voitu 1.8.2011 alkaen järjestää omaishoidon tuesta annetun lain 4 a §:n perusteella toimeksiantosopimuksella, jonka hyvinvointialue tekee sijaishoitajan kanssa. Hyvinvointialue päättää sijaishoidon hoitopalkkioiden suuruuden.

Omaishoidon tuki ei ole tulosidonnainen: perheen varallisuudella ei saa olla vaikutusta myöntöpäätökseen, vaan ratkaisu perustuu asiakkaan hoidon tarpeeseen. Omaishoidon tuki ei lähtökohtaisesti ole luonteeltaan sosiaaliavustus vaan hoitomuoto. Sosiaalipalveluna omaishoidon tuki on osa hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalvelujen kokonaisuutta. Sosiaalipalveluluonteensa vuoksi omaishoidon tuki ei ole este Kelan maksaman alle 16-vuotiaan vammaistuen saamiselle eikä myöskään vammaistuen saaminen saa olla este omaishoidon tuelle.

4 SOSIAALITOIMEN TARJOAMAT PALVELUT

Hyvinvointialueen sosiaalitoimessa tulee pääsääntöisesti laatia pitkäaikaisesti tai vaikeasti sairaalle lapselle **palvelu-, hoito-, kuntoutus-** tai muu vastaava **asiakassuunnitelma**, jonka tarkoituksena on löytää lapsen tilanteeseen sopivat tukitoimet, sovittaa ne yhteen ja estää erilaisten palvelujen päällekkäisyydet ja väliinpuotoamiset.

Vammaispalvelulain mukaan hyvinvointialueen tulee osallistua vaikeasti liikuntavammaisen henkilön **asunnon muutostöistä sekä asuntoon kuuluvien välineiden ja laitteiden hankkimiseen** aiheutuviin kohtuullisiin kustannuksiin. Korvattavia muutostöitä ovat esim. ovien leventäminen, luiskien rakentaminen sekä kylpyhuoneen ja WC:n muutostyöt. Muutostöiden tarvetta selvitetään yhteistyössä terveydenhuollon ja sosiaalitoimen henkilökunnan kanssa.

Kuljetuspalvelua voivat saada vaikeavammaiset henkilöt, joilla on erityisiä vaikeuksia liikkumisessa ja jotka eivät vammansa tai sairautensa vuoksi voi käyttää julkisia liikennevälineitä. Kuljetuspalvelua tarvitsevalle on turvattava vähintään 18 yhdensuuntaista matkaa kuukaudessa asuinkunnan tai lähikuntien alueella. Matkat on tarkoitus käyttää oman harkinnan mukaan asiointi- ja virkistysmatkoihin, ei kuitenkaan terveydenhuoltomatkoihin. Omavastuuna peritään yleensä julkisen liikenteen taksan suuruinen maksu.

Vammaispalvelulain mukaisesti voidaan myöntää **1) avustus auton hankintaan, 2) vamman vaatimat auton välttämättömät muutostyöt ja 3) tukea auton käyttöä helpottavien laitteiden hankintaan**. Näitä haetaan oman hyvinvointialueen sosiaalitoimistosta, kuten muitakin vammaispalveluetuuksia.

Vaikeavammaisille henkilöille on tullut ns. subjektiivinen oikeus **henkilökohtaiseen apuun**, ts. hyvinvointialue ei voi evätä palvelua määrärahan puutteen vuoksi, jos laissa mainitut edellytykset sen saamiselle täyttyvät. Tarkemmin on säädetty myös palvelutarpeen selvittämisestä, palvelusuunnitelman laatimisesta ja hakemusten viivytyksettömästä käsittelystä.

Henkilökohtaiseen apuun kuuluu vaikeavammaisen henkilön välttämätön avustaminen päivittäisissä toimissa, työssä ja opiskelussa, harrastuksissa, yhteiskunnallisissa osallistumisissa sekä sosiaalisen vuorovaikutuksen ylläpitämisessä niin kotona kuin kodin ulkopuolellakin.

Sosiaalihuoltolain uudistuksessa 1.4.2015 vahvistettiin **lapsiperheiden** oikeus **kotipalveluun**. Palvelua voivat saada perheet, joilla on tarvetta tilapäiseen lastenhoitoapuun ja/tai välttämättömään kodinhoitoapuun. Avuntarpeen syynä voi olla esim. aikuisen tai lapsen sairastuminen tai vammautuminen, väsymys tai uupumus perheessä tai muu perheen erityistilanne. Apua annetaan normaalina sosiaalihuollon palveluna ilman että edellytetään lastensuojelun asiakkuutta.

Hyvinvointialue voi järjestää kotipalvelua omien kodinhoitajiensa kautta tai vaihtoehtoisesti myöntämällä perheelle palveluseteleitä, joilla perhe voi ostaa kotipalvelua yksityisiltä yrityksiltä. Palvelusetelillä maksettu palvelu ei oikeuta kotitalousvähennykseen. Kotipalvelua voi kysyä oman hyvinvointialueen kotipalveluohjaajilta. Palvelun myöntäminen edellyttää palvelutarpeen arvioimista ja palvelusuunnitelman tekemistä.

5 LISÄTIETOA

Sairaala Novan osastoilla työskentelee terveydenhuollon ammattilaisten lisäksi myös **sosiaalityöntekijöitä**, jotka neuvovat ja auttavat asiakkaita ja heidän perheitään sosiaaliturvaan liittyvissä kysymyksissä. Heihin voi olla yhteydessä esim. osastoilla työskentelevien hoitajien kautta tai soittamalla heille suoraan. Lastenyksikön sosiaalityöntekijöiden puhelinnumerot ovat 014-2692409 ja 014-2691755. Muiden sosiaalityöntekijöiden puhelinnumerot löytyvät Sairaala Novan nettisivuilta.

Jokaisessa terveydenhuollon yksikössä on nimettynä **potilasasiavastaava**. Hän neuvoo, auttaa ja ohjaa potilaita hoitoon ja kohteluun sekä potilaan oikeuksiin liittyvissä asioissa. Keski-Suomen hyvinvointialueen potilasasiavastaavan puhelinnumero on 014 269 2600. Hänet tavoittaa numerosta maanantaisin ja perjantaisin klo 8-12 ja tiistaista keskiviikkoon klo 11-15. Muina aikoina on käytössä puhelinvastaaja, johon voi jättää soittopyynnön ja puhelinnumeron yhteydenottoa varten.

Jokaisella hyvinvointialueella toimii myös **sosiaaliasiavastaava**, jonka puoleen asiakas tai perhe voi kääntyä, jos on tyytymätön saamaansa palveluun tai kohteluun sosiaalihuollon yksikössä. Sosiaaliamiehen tehtävänä on myös mm. tiedottaa sosiaalihuollon asiakkaan oikeuksista. Sosiaaliasiavastaavan yhteystiedot löytyvät hyvinvointialueiden internetsivuilta.

Opas on päivitetty 15.2.2024 / Juhani Luotola